UCHWAŁA NR XXXVII/173/2026
RADY MIEJSKIEJ W MIĘDZYBORZU

z dnia 24 września 2026 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Międzybórz na lata 2026-2031

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy marca 1990 o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2026 poz.662) w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 16b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2026r poz.639.) Rada Miejska w Międzyborzu uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Międzybórz na lata 2026-2031 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Międzybórz

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Międzyborzu

Mariusz Zieliński

Załącznik do uchwały Rady

Miejskiej w Międzyborzu nr XXXVII/173/2026

z dnia 24.09.2026 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY MIĘDZYBÓRZ 2026-2031

Lipiec 2026

Spis treści

1. Wprowadzenie 2
1.1. Tło, geneza 2
1.2. Metodologia opracowania Strategii 2
1.3. Założenia 2
1.4. Akty prawne 3
2. Przesłanki wynikające z dokumentów strategicznych 4
2.1. Narodowa Strategia Integracji Społecznej 4
2.2. Krajowy Plan Działania 5
2.3. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 6
3. Diagnoza sytuacji społecznej Gminy Międzybórz 7
3.1. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA 7
3.2. Diagnoza problemów pomocy społecznej 8
3.3. Cele, sposoby i formy realizacji pomocy 10
3.3.1. Ubóstwo 10
3.3.2. Bezrobocie 11
3.3.3. Alkoholizm 13
3.3.4. Przemoc domowa 16
3.3.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych 21
3.3.6. Osoby starsze i samotne 23
3.3.7. Niepełnosprawność i długotrwała choroba 24
3.3.8. Bezdomność 26
4. Doskonalenie systemu pomocy społecznej 27
5. Zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych 28
5.1. Instytucje samorządowe 28
5.2. Instytucje pozarządowe 28
5.3. Inne instytucje 28
6. Projekty i programy 29
7. Zakończenie 30

1. Wprowadzenie

1.1. Tło, Geneza

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest fundamentalnym narzędziem polityki socjalnej w każdej gminie, a konieczność jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej: „do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka".

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi podstawę do realizacji trwałych działań interwencyjnych, pomocowych i aktywizacyjnych, ukierunkowanych na poprawę negatywnie ocenianych zjawisk społecznych występujących w lokalnej społeczności. Dokument określa działania podejmowane zarówno przez instytucje publiczne, jak i prywatne na rzecz poprawy warunków życia oraz zaspokajania potrzeb osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji społecznej. Szczególną uwagę poświęca wsparciu osób i środowisk wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem, rozumianym jako ograniczony dostęp do możliwości uczestnictwa w życiu społecznym, korzystania z instytucji publicznych i rynku pracy, edukacji, mieszkalnictwa, usług czy innych obszarów istotnych dla pełnego funkcjonowania w społeczeństwie.

1.2. Metodologia opracowania Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Międzybórz to dokument samorządowy, który wyznacza kierunki lokalnej polityki społecznej.

Zgodnie z art. 16b ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej zawiera:

1) Diagnozę sytuacji społecznej;
2) Prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
3) Określenie:
   a) Celów strategicznych projektowanych zmian;
   b) Kierunków niezbędnych działań;
   c) Sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych;
   d) Wskaźniki realizacji działań.

1.3. Założenia

Głównym celem strategii jest wsparcie osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz podniesienie poziomu bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców. Poprzez wykorzystywanie narzędzi wsparcia i form pracy socjalnej zmierzających do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych na terenie Gminy. W niniejszym opracowaniu diagnoza problemów społecznych została sporządzona przez

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyborzu w oparciu o materiały sprawozdawcze, analizę potrzeb, dane wynikające z wywiadów środowiskowych, dane statystyczne oraz informacje uzyskane Powiatowego Urzędu Pracy oraz z placówek oświatowych działających na terenie Gminy.

Opracowana strategia ma pozwolić na długotrwałe i stabilne rozwiązywanie problemów społecznych, którego efektem ma być reaktywacja społeczeństwa lokalnego, zwłaszcza w obszarach zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Zorientowana ona jest, zgodnie z wymogami unijnymi na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie, placówkami oświatowymi, służbami porządkowymi oraz instytucjami działającymi w obszarze polityki: zdrowotnej, rynku pracy, bezpieczeństwa publicznego i pomocy osobom z niepełnosprawnościami.

Działania pomocy społecznej powinny być realizowane w ramach zintegrowanego systemu, w oparciu o priorytety:

1) Poprawa warunków codziennej egzystencji rodzin,
2) Wsparcie rodzin w sferze edukacyjnej i wychowawczej,
3) Aktywizacja osób bezrobotnych i niepełnosprawnych,
4) Wdrożenie systemu wsparcia osób w wieku poprodukcyjnym,
5) Aktywizacja partnerów lokalnych i rozwój partnerstwa publiczno-społecznego,
6) Wdrożenie aktywnej polityki społecznej ukierunkowanej na pomoc jednostkową, jak i rodzinną.

1.4. Akty prawne

Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny na konstrukcję dokumentu i rozwiązywania zadań społecznych w przyszłości. Są to m. in.:

1) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2026 r. poz. 639);
2) Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 1718);
3) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 214);
4) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 1338);
5) Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 1208);
6) Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 214);
7) Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1512) ;

8) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 49)
9) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673)
10) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151)
11) Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 913)
12) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939)

Oprócz w/w aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

2. Przesłanki wynikające z dokumentów strategicznych

2.1. Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Cele polityki integracji społecznej w Polsce zostały określone przede wszystkim w Narodowej Strategii Integracji Społecznej, przyjętej w czerwcu 2004 roku. Ich podstawą są również założenia dotyczące zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego, ustanowione przez Radę Europejską w Nicei w grudniu 2000 roku. Polska zaakceptowała te cele, co zostało oficjalnie potwierdzone poprzez przyjęcie w grudniu 2003 roku Wspólnego Memorandum Polski i Unii Europejskiej o Integracji Społecznej.

Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej oraz Wspólne Memorandum stanowią elementy realizacji Strategii Lizbońskiej, przyjętej przez piętnaście państw członkowskich Unii Europejskiej w marcu 2000 roku. Polskie priorytety są także zgodne z podstawowymi założeniami Zrewidowanej Strategii Spójności Społecznej Rady Europy, zainaugurowanej w lipcu 2004 roku w Warszawie. Jednym z najważniejszych jej założeń jest budowanie integracji i spójności społecznej w oparciu o prawa człowieka, szczególnie prawa zawarte w Zrewidowanej Europejskiej Karcie Społecznej.

Priorytety Narodowej Strategii Integracji Społecznej zostały opracowane z myślą o ich realizacji. Krajowy Plan Działania uwzględnia przede wszystkim te priorytety, których realizację uznano za najpilniejszą. Wynikają one również z analizy sytuacji ekonomiczno-społecznej, ukazującej podstawowe przyczyny ubóstwa i zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Priorytety NSIS:

1) W zakresie prawa do edukacji priorytety NSIS obejmują wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym, poprawę jakości kształcenia, upowszechnienie szkolnictwa wyższego oraz lepsze dostosowanie go do potrzeb rynku pracy. Istotne

znaczenie przypisuje się również rekompensowaniu deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci, a także upowszechnieniu kształcenia ustawicznego.

2) W odniesieniu do prawa do zabezpieczenia socjalnego za kluczowe uznano radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego, którego poziom został oceniony jako społecznie nieakceptowalny i wymaga zdecydowanych działań. Ważnym celem jest także zahamowanie wzrostu rozwarstwienia dochodowego tak, aby różnice nie odbiegały od przeciętnego poziomu występującego w państwach Unii Europejskiej.
3) W obszarze prawa do pracy priorytety koncentrują się na ograniczaniu bezrobocia długookresowego oraz bezrobocia wśród młodych. Zakładają również zwiększenie poziomu zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami oraz rozwój aktywnej polityki rynku pracy (ALMP) poprzez zwiększenie liczby jej uczestników.
4) W zakresie prawa do ochrony zdrowia celem jest wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności, upowszechnienie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz zwiększenie udziału kobiet i dzieci w programach zdrowia publicznego.
5) Priorytety dotyczą także innych praw społecznych. Obejmują one zwiększenie dostępu do mieszkań dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością, poprawę dostępności pracowników socjalnych oraz rozwój pomocy środowiskowej i rozszerzenie grona osób korzystających z jej usług. Strategia zakłada również większe zaangażowanie obywateli w działalność społeczną, realizację założeń NSIS przez samorządy terytorialne, a także zwiększenie dostępu do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

2.2. Krajowy Plan Działania

Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej jest programem mającym na celu poprawę praw społecznych oraz zwiększenie poziomu ich przestrzegania. Stanowi on jednocześnie zasadnicze narzędzie osiągania integracji społecznej w europejskim modelu społecznym. Realizacja praw społecznych wiąże się z koniecznością ponoszenia określonych kosztów, podobnie jak realizacja wszystkich innych kategorii praw człowieka gwarantowanych przez prawo krajowe i międzynarodowe. Z tego względu niezbędne jest zapewnienie trwałych zasobów finansowych, kadrowych, lokalowych, rzeczowych i innych instytucjom odpowiedzialnym za realizację tych praw.

Wskazuje się, że prawa społeczne powinny mieć priorytet w wydatkach publicznych, ponieważ w ostatnich latach poziom ich realizacji uległ znacznemu pogorszeniu. W konsekwencji zmniejsza się poziom integracji społecznej, a jednocześnie rośnie skala oraz zasięg procesów wykluczenia społecznego.

W przyjętym Krajowym Planie Działania na rzecz Integracji Społecznej za szczególnie istotne uznano:

» działania edukacyjne, socjalne i zdrowotne, które mają zapobiegać wykluczeniu społecznemu oraz wspierać grupy zagrożone marginalizacją. Ich celem jest stworzenie dzieciom i młodzieży równych szans.
» budowę systemu bezpieczeństwa socjalnego, przeciwdziałanie ubóstwu oraz ograniczanie wykluczenia społecznego.
» realizację prawa do pracy dla każdego, zwłaszcza dla grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy. Ma to być osiągane poprzez odpowiednią politykę makroekonomiczną i politykę zatrudnienia.
» rozwój systemu instytucjonalnego opartego na jasnym podziale odpowiedzialności instytucji rządowych i samorządowych, przy jednoczesnym tworzeniu przestrzeni dla aktywności obywatelskiej oraz wzmacnianiu podmiotowości korzystających z usług społecznych świadczonych zarówno przez państwo, jak i organizacje pozarządowe.

Na poziomie operacyjnym podkreśla się znaczenie współpracy z partnerami społecznymi przy realizacji polskiej polityki. Szczególną rolę przypisuje się związkom zawodowym, związkom pracodawców, organizacjom pozarządowym, samorządom lokalnym oraz charytatywnym instytucjom kościołów i związków wyznaniowych. Zwraca się uwagę, że niezależnie od poziomu zamożności oraz stanu koniunktury gospodarczej, państwo nie jest w stanie samodzielnie realizować założeń tej polityki bez partnerstwa z innymi podmiotami społecznymi.

W związku z tym za priorytetowe uznano zwiększenie zaangażowania obywateli w działalność społeczną, zwłaszcza uczestnictwa w organizacjach pozarządowych i innych formach pracy społecznej oraz samopomocy. Istotnym celem jest również wzrost liczby samorządów, aktywnie i z pełną wrażliwością oraz zaangażowaniem, tworzących i realizujących lokalne strategie przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.

2.3. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego jest istotnym dokumentem, który powinien być uwzględniany przy wyznaczaniu celów strategicznych oraz kierunków rozwiązywania problemów społecznych na obszarze gminy.

Celem dokumentu jest wskazanie kierunków rozwoju gospodarczego oraz infrastrukturalnego. Ma on stanowić także narzędzie do poprawy warunków życia mieszkańców Dolnego Śląska.

» efektywne wykorzystanie potencjału gospodarczego regionu,
» poprawę jakości i dostępności usług publicznych, w tym zdrowotnych i edukacyjnych,
» wzmacnianie kapitału ludzkiego, społecznego oraz postaw obywatelskich,
» rozwój potencjału komunikacyjnego,

» wzmocnienie spójności przestrzennej regionu,
» odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego,
» wspieranie rozwoju regionalnych i subregionalnych ośrodków miejskich.

3. Diagnoza sytuacji społecznej Gminy Międzybórz

3.1. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Międzybórz jest małą gminą, którą zamieszkuje **5 144** mieszkańców (dane na dzień 31 grudnia 2025 r.).

Międzybórz	**2 314**
Bukowina Sycowska	**529**
Kraszów	**408**
Klonów	**358**
Ose	**317**
Niwki Kraszowskie	**251**
Niwki Książęce	**249**
Dziesławice	**169**
Królewska Wola	**127**
Kamień	**111**
Oska Piła	**101**
Ligota Rybińska	**93**
Bąków	**75**
Hałdrychowice	**42**

Źródło: UMiG w Międzyborzu – Ewidencja Ludności

Struktura wiekowa ludności Miasta i Gminy Międzybórz liczy 3 500 osób w wieku produkcyjnym, a 873 – w wieku poprodukcyjnym (65+). Co oznacza, że najliczniejszą grupą mieszkańców są ludzie młodzi, w wieku produkcyjnym.

Na terenie Gminy Międzybórz zarejestrowanych jest **267** podmiotów gospodarczych.

Szkolnictwo jest dobrze rozwinięte, a do placówek oświatowych uczęszcza łącznie **541** uczniów, którzy realizują obowiązek szkolny oraz **154** dzieci uczęszczających do przedszkola. Przy szkołach funkcjonują pracownie komputerowe, gdzie uczniowie po godzinach lekcyjnych mogą korzystać z dostępu do Internetu oraz świetlice będące do dyspozycji uczniów. Dzieci z najuboższych rodzin mają posiłki finansowane przez MGOPS. Liczba uczniów objęta dożywianiem opłaconym z MGOPS-u wynosi **16** uczniów (dane na dzień 15.06.2026 r.).

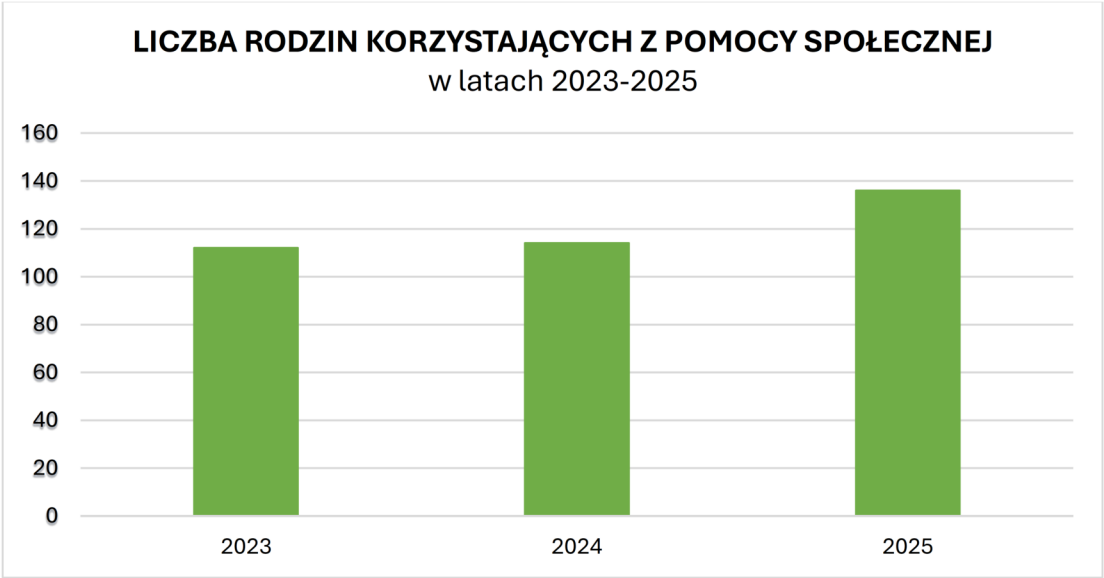
Ponadto w Gminie Międzybórz znajduje się Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Międzyborzu, z filią w Bukowinie Sycowskiej oraz Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, który realizuje działalność kulturalną dla całej społeczności lokalnej.

W Gminie Międzybórz działa 1 przedszkole i 3 szkoły:

1) Szkoła Podstawowa im. Jerzego Badury w Międzyborzu: **361** uczniów
2) Szkoła Podstawowa w Bukowinie Sycowskiej: **109** uczniów
3) Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Orła Białego w Międzyborzu: **71** uczniów
4) Przedszkole BAJKA w Międzyborzu: **154** dzieci

3.2. Diagnoza problemów pomocy społecznej

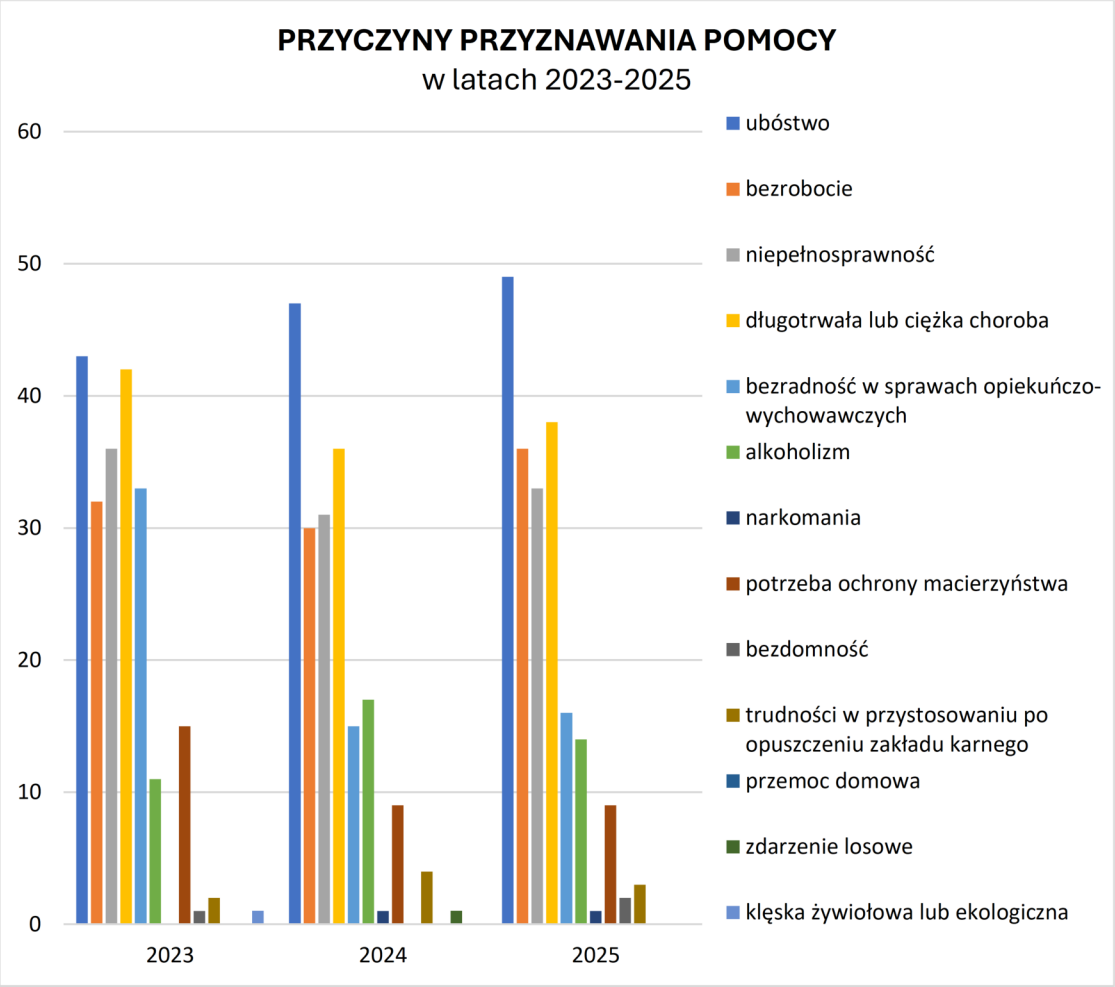
Współczesne społeczeństwo mierzy się z licznymi problemami, które obejmują swoim zasięgiem coraz większą liczbę osób, również przedstawicieli młodszego pokolenia. W konsekwencji zmuszając do poszukiwania różnych form wsparcia, między innymi korzystania z pomocy oferowanej przez MGOPS.

Klientami Pomocy Społecznej są osoby i rodziny, które w trudnej sytuacji życiowej znalazły się z powodu:

1) ubóstwa,
2) bezdomności,
3) bezrobocia,
4) niepełnosprawności,
5) długotrwałej i ciężkiej choroby,
6) przemocy domowej,
7) sieroctwa,
8) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
9) potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności,
10) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych),
11) braku umiejętności i przystosowania do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,
12) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,

13) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
14) alkoholizmu lub narkomanii,
15) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
16) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Współcześnie rosnące zapotrzebowanie na różne formy wsparcia społecznego jest w dużej mierze konsekwencją pogarszającej się sytuacji materialnej wielu rodzin. W każdym społeczeństwie funkcjonuje grupa osób, które z różnych przyczyn nie jest w stanie samodzielnie przezwyciężyć trudności życiowych i dlatego wymaga pomocy ze strony państwa oraz instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy społecznej.

Najczęstszymi przyczynami kwalifikującymi do pomocy MGOPS-u są: ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Ze wsparcia korzystają również osoby z problemem alkoholowym. Przesłankami do udzielenia wsparcia mogą być również: bezdomność, potrzeba ochrony macierzyństwa, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, a także zjawisko przemocy domowej.

Cele strategiczne:

- Ograniczanie zjawiska wykluczenia społecznego wśród osób i rodzin zagrożonych marginalizacją.
- Wspieranie osób i rodzin w pokonywaniu trudności życiowych, których przy wykorzystaniu własnych zasobów, możliwości oraz przysługujących im uprawnień nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć.
- Przeciwdziałanie narastaniu ubóstwa oraz bezradności życiowej.
- Świadczenie poradnictwa socjalnego celem poprawy warunków życia osób i rodzin.
- Zapewnianie wsparcia w formie pomocy finansowej, rzeczowej, usługowej oraz świadczeń w naturze.

3.3. Cele, sposoby i formy realizacji pomocy

3.3.1. Ubóstwo

Główną przyczyną korzystania ze świadczeń pomocy jest ubóstwo. Definiowane jako niedostateczną ilość środków materialnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb jednostki czy rodziny. Pojęcie „podstawowe potrzeby" dotyczy wyżywienia, ale również ubrań, mieszkania, zdrowia, edukacji, czy uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym.

Problem ubóstwa dotyka ludzi z różnych przyczyn i w różny sposób.

Problemy finansowe i trudności na rynku pracy, wynikające ze zmian społeczno-ustrojowych, uwidoczniły problem ubóstwa. Głębokie przemiany gospodarcze sprawiają, że wiele rodzin nie radzi sobie z problemami materialnymi, zawodowymi, wychowawczymi i mieszkaniowymi. Długotrwała trudna sytuacja bytowa może prowadzić do marginalizacji rodzin i dzieci.

W takich rodzinach często występuje niewydolność wychowawcza i ekonomiczna rodziców, a szczególnie zagrożone ubóstwem są rodziny wielodzietne. Ograniczanie wydatków na podstawowe potrzeby wpływa na system wartości i poczucie własnej wartości młodego pokolenia. Niezaspokajanie potrzeb rozwojowych obniża poziom życia oraz prowadzi do zaniedbań wychowawczych i opiekuńczych, a także do zjawisk takich jak alkoholizm, przemoc domowa i osłabienie więzi rodzinnych.

Niepokojącym zjawiskiem jest dziedziczenie biedy i negatywnych wzorców. Gdy ubóstwu towarzyszy dysfunkcyjność rodziców, dzieci nie otrzymują właściwej opieki i wsparcia. Dlatego konieczne jest wzmacnianie profilaktyki oraz tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i rodzin. Poprawa warunków życia mieszkańców wymaga również walki z bezrobociem i umożliwienia rodzinom poprawy sytuacji własną pracą i umiejętnościami.

STRATEGIA POMOCY:

» Ograniczenie biedy oraz zapobieganie narastaniu bezradności i bierności życiowej osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji poprzez prowadzenie pracy socjalnej,
» Rozwijanie współpracy z różnymi instytucjami i podmiotami w celu tworzenia skutecznych form wsparcia dla rodzin borykających się z problemami,
» Udzielanie poradnictwa oraz pomocy rodzinom osiągającym najniższe dochody.

SPOSOBY I FORMY REALIZACJI POMOCY:

1) Przeciwdziałanie ryzyku wykluczenia społecznego osób i rodzin znajdujących się w niekorzystnej sytuacji życiowej;
2) Wspieranie osób i rodzin w samodzielnym pokonywaniu trudności poprzez wykorzystanie własnych środków, zasobów, możliwości i uprawnień;
3) Poradnictwo i praca socjalna świadczona na rzecz osób i rodzin dotkniętych ubóstwem;
4) Organizowanie i wspieranie działań służących zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży, w tym wsparcie rozwoju działalności placówek wsparcia dziennego umożliwiających im na rozwój zainteresowań i umiejętności;
5) Organizowanie różnych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży podczas ferii zimowych oraz wakacji letnich;
6) Udzielanie pomocy w postaci świadczeń finansowych, rzeczowych oraz w naturze.

3.3.2. Bezrobocie

Bezrobocie stanowi jeden z najpoważniejszych problemów społecznych na terenie Gminy i wpływa na pogorszenie jakości życia mieszkańców. Brak stałych dochodów wywołuje poczucie niepewności oraz utrudnia podejmowanie decyzji dotyczących przyszłości. Niejednokrotnie prowadzi to do rezygnacji z zaspokajania podstawowych potrzeb, takich jak zakup żywności, leków, odzieży czy opału, co dodatkowo pogłębia trudności życiowe i obniża poziom życia.

Zjawisko to może przyczyniać się do występowania innych problemów społecznych, takich jak uzależnienia, przemoc domowa, osłabienie więzi rodzinnych czy wzrost przestępczości. Do najbardziej dotkliwych konsekwencji należą również spadek poczucia własnej wartości, bezradność, ubóstwo, izolacja społeczna oraz ograniczony udział w życiu społecznym i kulturalnym.

Szczególnie niekorzystne skutki niesie długotrwałe pozostawanie bez pracy, które znacząco zmniejsza szanse na ponowne zatrudnienie. Problem ten dotyka szczególnie ludzi młodych, którzy mimo posiadanego wykształcenia często napotykają trudności związane z brakiem doświadczenia zawodowego oraz niedostosowanie kwalifikacji do aktualnych potrzeb rynku pracy. Dodatkowo ograniczone możliwości finansowe

utrudniają korzystanie z dóbr i usług, które mogłyby zwiększyć szanse na znalezienie zatrudnienia.

Bezrobocie wpływa również na stabilność funkcjonowania rodzin, utrudnia realizację planów życiowych oraz generuje znaczne koszty społeczne związane z koniecznością udzielania wsparcia osobom pozostającym bez pracy. W związku z tym jednym z priorytetowych kierunków działań Gminy jest ograniczanie skali bezrobocia oraz wspieranie osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Istotnym elementem tych działań pozostaje przeciwdziałanie ubóstwu, wykluczeniu społecznemu mieszkańców.

STAN BEZROBOCIA W GMINIE MIĘDZYBÓRZ
na dzień 31.12.2025 r.

	2023	**2024**	**2025**
Bezrobotni ogółem	149	149	160
Bezrobotni długotrwale	78	71	82
Bezrobotni z prawem do zasiłku	12	16	18

Źródło: dane statystyczne - Powiatowy Urząd Pracy w Oleśnicy

STRATEGIA POMOCY:

- Pobudzanie aktywności społecznej osób i rodzin w zakresie zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, sprzyjającej ich usamodzielnieniu oraz integracji ze środowiskiem lokalnym.
- Wspieranie osób pozostających bez pracy w procesie poszukiwania zatrudnienia oraz ograniczanie negatywnych skutków psychospołecznych związanych z bezrobociem.
- Motywowanie osób korzystających ze wsparcia do aktywnego poszukiwania zatrudnienia i podejmowania działań prowadzących do samodzielności życiowej, przy jednoczesnej współpracy z instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi, takimi jak: Powiatowy Urząd Pracy,
- Upowszechnianie informacji dotyczących możliwości zatrudnienia, dostępnych świadczeń oraz form aktywizacji zawodowej, a także kierowanie do prac interwencyjnych i społecznie użytecznych we współpracy z Powiatowy Urząd Pracy oraz Wojewódzki Urząd Pracy,
- Redukowanie psychospołecznych konsekwencji bezrobocia: planowanie środków finansowych w pierwszej kolejności na potrzeby dzieci z rodzin dotkniętych tym problemem, w tym zapewnianie im niezbędnego wyposażenia szkolnego oraz ciepłego posiłku w placówce,

» Prowadzenie pracy socjalnej ukierunkowanej na rozwijanie odpowiedzialności poprzez przywracanie zdolności do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie u bezrobotnych.

SPOSÓB I FORMY REALIZACJI POMOCY:

1) Wspieranie osób bezrobotnych pozyskiwaniu ofert pracy oraz podnoszeniu kwalifikacji zawodowych (współorganizowanie kursów i szkoleń oraz innych form edukacji);
2) Pobudzanie społecznej i zawodowej aktywności osób i rodzin w celu życiowego usamodzielnienia się oraz integracji ze środowiskiem:
   » wdrażanie programu aktywności zawodowej we współpracy z właściwymi instytucjami, organizowanie prac społecznie-użytecznych, robót publicznych,
   » informowanie o zasadach i warunkach uzyskiwania świadczeń dla osób bezrobotnych.
   » udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej oraz świadczeń w naturze;
   » prowadzenie indywidualnej pracy socjalnej z osobami pozostającymi bez zatrudnienia.

3.3.3. Alkoholizm

Jedną z grup objętych wsparciem ośrodka pomocy społecznej stanowią osoby zmagające się z problemem uzależnienia od alkoholu oraz członkowie ich rodzin. Alkoholizm należy do najpoważniejszych problemów społecznych, występujących na terenie gminy. Zjawisko to dotyka osoby niezależnie od wieku czy płci.

Problem nadużywania alkoholu jest złożony, a jego konsekwencje wykraczają daleko poza sferę zdrowia. W rodzinach dotkniętych uzależnieniem często dochodzi do zaburzeń komunikacji między jej członkami, osłabienia więzi rodzinnych, przemocy domowej oraz pogorszenia sytuacji materialnej.

Skutkiem tych problemów są zaniedbania w zakresie opieki i wychowania dzieci. Szczególnie niepokojącym zjawiskiem jest utrwalanie i przekazywanie kolejnym pokoleniom negatywnych wzorców zachowań.

Dorastanie w rodzinie z problemem alkoholowym może negatywnie wpływać na rozwój emocjonalny, społeczny i intelektualny dziecka. Dzieci wychowujące się w takich warunkach często mają trudności w budowaniu relacji, funkcjonowaniu w społeczeństwie oraz są bardziej narażone na występowanie różnego rodzaju uzależnień w przyszłości.

Z tego względu istotne znaczenie ma zapewnienie im dostępu do profesjonalnego wsparcia psychologicznego i terapeutycznego. Brak odpowiedniej pomocy może skutkować utrwaleniem problemów emocjonalnych, psychologicznych, społecznych, rodzinnych i zawodowych w dorosłym życiu dziecka alkoholika.

Kolejnym zagrożeniem występującym w rodzinach z problemem alkoholowym jest również przemoc wobec dorosłych i dzieci żyjących w tych rodzinach. W dalszym ciągu istnieje potrzeba rozwijania systemowych rozwiązań zapewniających osobom doznającym przemocy dostęp do specjalistycznej pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej.

Wsparcie udzielane przez MGOPS rodzinom z problemem alkoholowym obejmuje przede wszystkim pomoc materialną i rzeczową, w tym żywność, leki, opał, odzież, posiłki oraz dofinansowanie kosztów utrzymania mieszkania. Szczególną opieką obejmowane są dzieci, dla których finansowane jest m.in. dożywianie w szkołach, zakup podręczników i przyborów szkolnych oraz udział w koloniach i innych formach wypoczynku.

Pomoc materialna i rzeczowa to świadczenia łagodzące trudną sytuację rodzin, jednak nie usuwające przyczyn. Kolejną formą pomocy jest poradnictwo, motywowanie do podjęcia leczenia osoby uzależnione i pomoc w rozwiązywaniu konfliktów, wsparcie w załatwianiu codziennych spraw, realizowanie programów i projektów społecznych.

Pomoc rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym powinna być udzielana w sposób przemyślany i systematycznie monitorowany. W przypadku przyznawania świadczeń całej rodzinie istotne jest uzależnianie wsparcia od podejmowania przez jej członków działań zmierzających do rozwiązania problemu uzależnienia oraz poprawy sytuacji życiowej.

Istotnym elementem działań podejmowanych przez MGOPS jest współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w skład której wchodzą również pracownicy pomocy społecznej. Zadania realizowane są w formie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uchwalanego corocznie przez Radę Gminy.

W ramach programu podejmowane są działania obejmujące między innymi:

- motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia;
- kierowanie członków tych rodzin oraz osób doznających przemocy do instytucji i organizacji świadczących specjalistyczną pomoc psychologiczną i prawną;
- prowadzenie w celach profilaktycznych, działalności informacyjnej i edukacyjnej, szczególnie skierowanej do dzieci i młodzieży;
- wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń oraz osób zaangażowanych w rozwiązywanie problemów alkoholowych;
- udzielanie wsparcia osobom i rodzinom wychodzącym z uzależnienia poprzez finansowanie ich udziału w warsztatach terapeutycznych i spotkaniach środowisk abstynenckich;
- finansowanie wypoczynku dzieci na koloniach i obozach terapeutycznych;
- tworzenie i rozwijanie świetlic środowiskowych prowadzących działania socjoterapeutyczne;

- organizowanie wydarzeń promujących trzeźwy styl życia, w tym festynów, spotkań integracyjnych i wydarzeń, choinki dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- podejmowanie interwencji w przypadkach przemocy domowej;
- propagowanie postaw abstynenckich oraz wspieranie osób i rodzin podejmujących działania na rzecz wyjścia z uzależnienia.

Pomoc osobom uzależnionym od alkoholu często budzi zróżnicowane opinie społeczne. Istotną rolę odgrywa zatem edukacja i podnoszenie świadomości mieszkańców na temat uzależnienia od alkoholu jako przewlekłej choroby wymagającej leczenia, wsparcia specjalistycznego oraz społecznego zrozumienia.

STRATEGIA POMOCY:

» prowadzenie pracy skierowanej na pomoc osobom i rodzinom doświadczającym problemu alkoholizmu oraz przemocy domowej,
» doskonalenie metod pracy z uzależnionymi, w celu zwiększenia ich motywacji do podjęcia leczenia i terapii,
» zapewnienie wsparcia dzieciom w celu ochrony przed skutkami alkoholizmu rodziców,
» współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin.

Kierunki działań:

- współpraca pracownika socjalnego z osobami uzależnionymi oraz ich rodzinami, ukierunkowana na podjęcie leczenia, terapii i zmianę dotychczasowego funkcjonowania;
- zapewnienie potrzeb socjalnych dzieciom wychowującym się w rodzinach dotkniętych problemem uzależnienia;
- kierowanie osób uzależnionych, członków ich rodzin oraz osób doznających przemocy do odpowiednich instytucji i placówek świadczących profesjonalną pomoc;
- szkolenie pracowników socjalnych w zakresie pracy z rodzinami dotkniętymi problemem alkoholowym i przemocą domową, ze szczególnym uwzględnieniem działań psychoedukacyjnych oraz rozwijania umiejętności stawiania wymagań i ich egzekwowania.

SPOSOBY I FORMY REALIZACJI POMOCY:

1) pomoc osobom i rodzinom dotkniętych alkoholizmem oraz przemocą domową:
   » realizowanie działań profilaktycznych, w celu rozwiązywania problemów alkoholowych,
   » prowadzenie pracy socjalnej ukierunkowanej na pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom,
   » udzielanie pomocy rzeczowej, finansowej oraz świadczeń w naturze,

» organizowanie wypoczynku i zajęć dla dzieci i młodzieży.

2) współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi osoby uzależnione oraz ich rodziny:
   » udzielanie informacji i porad dotyczących dostępnych form wsparcia oraz działalności placówek i organizacji pomagających osobom uzależnionym, osobom doznającym przemocy i ich bliskim,
   » współdziałanie z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Klubem AA, Sądem Rodzinnym, Poradnią Zdrowia Psychicznego, placówkami ochrony zdrowia, Policją, szkołami oraz Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

3.3.4. Przemoc domowa

Przemoc domowa stanowi czyn zabroniony i jest traktowana jako przestępstwo. Osoby stosujące przemoc podlegają odpowiedzialności karnej, a postępowanie w takich sprawach może być wszczynane z urzędu lub na wniosek pokrzywdzonego. Najczęściej stosowanym przepisem jest art. 207 kodeksu karnego, który dotyczy znęcania się fizycznego lub psychicznego (w tym tzw. moralnego) nad osobą najbliższą i przewiduje karę pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

Przemoc domowa definiowana jest jako świadome działanie wykorzystujące przewagę sił przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie (psychiczne lub fizyczne) oraz różnego rodzaju szkody.

Zjawisko przemocy domowej charakteryzuje się następująco:

- **INTENCJONALNOŚĆ** - zamierzone działanie człowieka, celem kontrolowania i podporządkowanie sobie drugiej osoby.
- **NIERÓWNOWAGA SIŁ** – jedna strona posiada przewagę nad drugą – słabszą, doświadczającą przemocy.
- **NARUSZANIE PRAW I DÓBR OSOBISTYCH** – osoba stosująca przemoc narusza podstawowe prawa osoby doznającej przemocy, takie jak: prawo do nietykalności cielesnej, godności, szacunku, itd.
- **POWODOWANIE CIERPIENIA I BÓLU** – narażanie zdrowia i życia przemoc poprzez zadawanie bólu i cierpienia obniża zdolność osoby doznającej przemocy do samoobrony.

Przez wiele lat problem krzywdzenia dzieci nie był w pełni rozpoznawany jako zło społeczne, co sprawiało, że pozostawał on w dużej mierze jako ukryty problem społeczny.

Wyróżnia się następujące formy krzywdzenia dzieci:

- **Przemoc fizyczna** – wszelkie działania wobec dziecka prowadzące do powstania nieprzypadkowych urazów, takich jak siniaki, złamania czy inne obrażenia ciała.

- **Wykorzystywanie seksualne dzieci** – każde zachowanie osoby dorosłej, znacznie silniejszej, które ma na celu seksualne zaspokojenie kosztem dziecka, w tym m.in. ekshibicjonizm, uwodzenie, angażowanie dziecka w obserwowanie czynności seksualnych, nakłanianie do rozbierania się lub kontaktu z pornografią.
- **Przemoc emocjonalna** – działania lub zaniechania dorosłych wobec dziecka, które nie mają charakteru fizycznego, lecz powodują zaburzenia jego rozwoju psychicznego i emocjonalnego. Mogą skutkować niskim poczuciem własnej wartości, stanami nerwicowymi i lękowymi oraz zaburzeniami osobowości. Do takich zachowań zalicza się m.in. wyzwiska, groźby, szantaż, straszenie, odrzucenie emocjonalne oraz stawianie nadmiernych, nieadekwatnych do wieku wymagań.
- **Zaniedbywanie dziecka** – niezaspokajanie jego podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych, takich jak właściwe odżywianie, ubranie, opieka zdrowotna, edukacja, a także potrzeba poczucia bezpieczeństwa, miłości, troski i stabilnych relacji rodzinnych.

Rodzaje przemocy:

PRZEMOC FIZYCZNA	Popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, parzenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp.
PRZEMOC PSYCHICZNA	Wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczne (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, itp.
PRZEMOC SEKSUALNA	Wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, itp.
PRZEMOC EKONOMICZNA	Odbieranie zarobionych pieniędzy, umożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, brak zaspokojenia podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, itp.

Dokładne określenie skali zjawiska przemocy domowej jest trudne. Co roku do sądów zgłaszane jest jedynie kilkanaście tysięcy spraw dotyczących znęcania się nad członkami rodziny, podczas gdy dane policyjne wskazują na około milion interwencji związanych z tzw. „awanturami domowymi”, do których funkcjonariusze są wzywani.

Z badań wynika, że w dalszym ciągu istnieje duży odsetek dorosłych kobiet, który deklaruje doświadczanie przemocy fizycznej ze strony partnera. Jednocześnie obserwuje się wzrost świadomości społecznej dotyczącej przyczyn oraz skutków przemocy domowej, co sprzyja lepszemu rozpoznawaniu i przeciwdziałaniu temu zjawisku.

♦ Zadania polskich instytucji i służb społecznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej:

I. Policja

Do jej głównych zadań należy ochrona życia, zdrowia i mienia, zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz ściganie sprawców przestępstw.

W przypadku przemocy domowej policja:

- przeprowadza interwencję i sporządza dokładną dokumentację zdarzenia,
- zatrzymuje osoby stosujące przemoc domową, które stwarzają zagrożenie,
- wszczyna postępowanie i zabezpiecza dowody popełnienia przestępstwa,
- podejmuje działania prewencyjne wobec osoby stosującej przemoc,
- informuje osoby pokrzywdzone o możliwości uzyskania pomocy.

Osoby wzywające policję mają prawo do:

- uzyskania doraźnej ochrony,
- uzyskania informacji o interweniujących funkcjonariuszach – numer identyfikacyjny policjantów, nazwa oraz siedziba jednostki,
- wykorzystania dokumentacji interwencji jako dowodów w sprawie karnej przeciwko osobie stosującej przemoc,
- powołania interweniujących policjantów na świadków w sprawie sądowej.

II. Prokuratura

Osoby poszkodowane na skutek przemocy domowej, a także świadkowie mogą złożyć w prokuraturze lub na policji zawiadomienie o przestępstwie ściganym w trybie publiczno-skargowym lub wniosek o ściganie przestępstwa (dotyczy to przestępstw ściganych na wniosek osoby poszkodowanej).

W razie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa, we współpracy z policją, prokuratura:

- wszczyna postępowanie przygotowawcze, w celu sprawdzenia czy faktycznie popełniono przestępstwo,
- wyjaśnia okoliczności,
- gromadzi i zabezpiecza dowody,
- podejmuje działania wobec sprawcy.

W celu ochrony pokrzywdzonych może zastosować środki zapobiegawcze, takie jak dozór policyjny lub tymczasowe aresztowanie.

III.Gmina

Gmina odpowiada za przeciwdziałanie przemocy domowej, zwłaszcza w rodzinach z problemem alkoholowym. Zgodnie ze znowelizowaną Ustawą o Wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, do zadań własnych gminy należy:

- zapewnienie pomocy psychologicznej i prawnej,
- prowadzenie punktów informacyjno-konsultacyjnych,

- kierowanie osób pokrzywdzonych do odpowiednich instytucji,
- realizowanie programów środowiskowych,
- wspieranie organizacji społecznych i grup wsparcia.

Jeżeli przemocy towarzyszy nadużywanie alkoholu, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- przeprowadza dokładne rozeznanie sytuacji - wywiad środowiskowy,
- prowadzi rozmowy ostrzegawcze z osobami stosującymi przemoc,
- udziela wsparcia socjalnego, psychologicznego i prawnego,
- informuje rodzinę o możliwościach uzyskania pomocy,
- dokumentuje sprawę,
- współpracuje z policją, pomocą społeczną i innymi instytucjami,
- może skierować wniosek do sądu o obowiązkowe leczenie odwykowe.

IV. Pomoc społeczna

Przemoc jest przyczyną dysfunkcji rodziny, a także może być konsekwencją dysfunkcji o innym podłożu. Pracownicy socjalni wspierają rodziny i osoby znajdujące się w trudnej sytuacji. W ramach swoich działań:

- przeprowadzają wywiad środowiskowy, umożliwiający diagnozę sytuacji rodziny lub osoby (Niebieska karta – załącznik do wywiadu),
- sporządzają plan pomocy oraz monitorują jego realizację,
- udzielają poradnictwa i informacji o dostępnych formach wsparcia,
- pomagają w załatwianiu spraw urzędowych i bytowych,
- udziela szeroko rozumianego poradnictwa np. prawnego, psychologicznego lub wskazuje miejsca gdzie można uzyskać taką pomoc,
- udziela informacji o przysługujących świadczeniach i formach pomocy.

W uzasadnionych przypadkach pomoc społeczna:

- przyznaje świadczenia finansowe i pomoc rzeczową,
- wskazuje miejsca schronienia (schroniska, hostele, ośrodki wsparcia),
- współpracuje z policją i innymi służbami,
- zawiadamia organy ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- organizuje punkty informacyjne, grupy wsparcia i placówki pomocowe.

V. Służba zdrowia

Przemoc domowa często powoduje szkody fizyczne i psychiczne, dlatego należy do obszaru działań służby zdrowia. Personel medyczny:

- udziela pomocy medycznej osobom pokrzywdzonym,
- rozpoznaje symptomy przemocy, także wtedy, gdy są one ukrywane,
- przeprowadza rozmowy pomagające ustalić rodzaj i skalę przemocy,
- informuje o możliwości uzyskania obdukcji,

- w razie stwierdzenia konieczności, zawiadamia policję, pomoc społeczną lub inne instytucje,
- zgłasza podejrzenie popełnienia przestępstwa, szczególnie przy ciężkich obrażeniach lub podejrzeniu wykorzystania seksualnego.

VI. Organizacje pozarządowe

Fundacje, stowarzyszenia i inne organizacje wspierają osoby doznające przemocy poprzez:

- prowadzenie telefonów zaufania, punktów informacyjno-konsultacyjnych, schronisk i hosteli,
- udzielanie pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej,
- organizowanie grup wsparcia i grup samopomocowych,
- zapewnianie pomocy socjoterapeutycznej dzieciom,
- udział w prowadzeniu wywiadów środowiskowych,
- udział w pracach zespołów pomagających osobom doznającym przemocy (np. przy Gminnej Komisji czy Ośrodku Pomocy Społecznej,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych oraz monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą.

Współpracują również z policją, pomocą społeczną, służbą zdrowia i samorządami, tworząc lokalny system wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.

Informacja o działalności lokalnych organizacji pozarządowych powinna być dostępna w każdej gminie, przychodni, poradni, szkole, komisariacie, itp.

♦ WSPÓŁPRACA SŁUŻB I INSTYTUCJI

Osoby doznające przemocy domowej potrzebują pomocy psychologicznej, prawnej, materialnej, socjalnej, medycznej oraz wsparcia. Dlatego bardzo ważna jest współpraca i wymiana informacji między instytucjami i organizacjami oraz tworzenie lokalnych koalicji pomocowych.

Czynniki zwiększające skuteczność pomocy:

- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych z udziałem przedstawicieli różnych służb (np. policjanta, pracownika socjalnego, lekarza, pedagoga);
- znajomość lokalnych form pomocy, instytucji i specjalistów;
- wymiana informacji między osobami i instytucjami wspierającymi rodzinę;
- konsekwentne egzekwowanie świadczeń wynikających z zadań i kompetencji poszczególnych instytucji;
- podnoszenie kwalifikacji pracowników w zakresie przemocy domowej, skutecznej interwencji i pomocy;
- prowadzenie rzetelnej dokumentacji przypadków, udzielanego wsparcia i jego efektów, co może stanowić ważny materiał dowodowy w postępowaniu karnym przeciwko osobie stosującej przemoc.

STRATEGIA POMOCY:

- Zwiększenie efektywności działań zapobiegających przemocy domowej,
- Podnoszenie świadomości społecznej dotyczącej przyczyn i konsekwencji przemocy,
- Poszerzanie wiedzy osób pokrzywdzonych na temat przysługujących im praw,
- Wspieranie zmian postaw osób doznających przemocy,
- Upowszechnianie informacji o działalności organizacji pozarządowych,
- Rozwijanie współpracy pomiędzy służbami, instytucjami i organizacjami pomocowymi.

SPOSOBY I FORMY REALIZACJI POMOCY:

1) Tworzenie i rozwijanie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej,
2) Prowadzenie działań edukacyjnych, takich jak prelekcje, spotkania informacyjne i kampanie ulotkowe;
3) Informowanie osób doznających przemocy o ich prawach i dostępnych formach wsparcia;
4) Udostępnianie w instytucjach publicznych materiałów informacyjnych (broszur, plakatów i ulotek);
5) Wzmacnianie wymiany informacji między instytucjami i organizacjami;
6) Doskonalenie kompetencji pracowników służb i instytucji zajmujących się pomocą;
7) Udzielanie pomocy materialnej i finansowej osobom potrzebującym.

3.3.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Współczesne rodziny różnią się między sobą pod względem warunków życia i funkcjonowania. Obok rodzin zapewniających dzieciom odpowiednie warunki materialne i emocjonalne istnieją również takie, które nie są w stanie samodzielnie zagwarantować im właściwej opieki, wychowania oraz zaspokojenia podstawowych potrzeb.

Szczególnie trudna jest sytuacja dzieci wychowujących się w rodzinach, które nie realizują w wystarczającym stopniu potrzeb materialnych, psychicznych i społecznych swoich członków. W tego typu rodzinach często występują zaburzone relacje emocjonalne, osłabione więzi rodzinne oraz poczucie odrzucenia i osamotnienia u dzieci. Problemy opiekuńczo-wychowawcze zazwyczaj współwystępują z innymi trudnościami, takimi jak przewlekła choroba, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego, szczególnie w rodzinach wielodzietnych i niepełnych, uzależnienie od alkoholu, przemoc domowa czy sytuacje kryzysowe zakłócające funkcjonowanie rodziny. Często pojawiają się również trudności w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych, wynikające m.in. z niedojrzałości emocjonalnej, problemów w relacjach interpersonalnych, trudności adaptacyjnych oraz problemów wychowawczych przejawiających się naruszaniem norm społecznych i przyjętych wartości.

Rodzinom dysfunkcyjnym często brakuje umiejętności budowania atmosfery sprzyjającej prawidłowemu rozwojowi dziecka, rozwiązywaniu problemów, właściwej komunikacji oraz zapewnianiu poczucia bezpieczeństwa oraz odpowiedzialności za własne działania.

Pomoc kierowana do takich rodzin powinna obejmować poradnictwo, terapię całej rodziny oraz wsparcie materialne i rzeczowe. Z kolei działania adresowane do dzieci powinny koncentrować się na programach profilaktycznych, wsparciu ze strony placówek oświatowych i wolontariuszy, promowaniu pozytywnych wzorców zachowań, rozwijaniu kompetencji społecznych, organizowaniu wartościowych form spędzania czasu wolnego oraz pomocy w nauce i wyrównywaniu braków edukacyjnych.

STRATEGIA POMOCY:

» Utrzymanie dziecka w rodzinie:
- pomoc rodzinom mającym trudności wychowawcze odbudowę lub wzmacnianie ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnych z ich potrzebami i przysługującymi im prawami,
- wsparcie młodzieży w procesie usamodzielniania poprzez rozwijanie umiejętności społecznych i adaptacyjnych,
- przeciwdziałanie zachowaniom destrukcyjnym, agresywnym, aspołecznym w środowisku dzieci i młodzieży.

» Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodziców z zachowaniem priorytetu prorodzinnych form opieki zastępczej:
- organizowanie odpowiednich warunków opieki i wychowania poprzez umieszczanie dzieci w prorodzinnych formach opieki najbardziej zbliżonych do środowiska rodzinnego lub formach instytucjonalnych odpowiednio do diagnozy dziecka, na czas kryzysu rodziny naturalnej,
- podejmowanie działań zmierzających do reintegracji rodziny i przywrócenia jej funkcji opiekuńczo-wychowawczych po przezwyciężeniu trudności będących przyczyną umieszczenia dziecka poza rodziną.

» Rozwiązywanie sytuacji kryzysowych w rodzinie:
- zapewnienie rodzinom, u których występuje kryzys, wsparcia psychologicznego i pedagogicznego;
- udzielanie wsparcia instytucjonalnego rodzinom znajdującym się w kryzysie.

SPOSOBY I FORMY REALIZACJI POMOCY:

1) Prowadzenie systematycznej pracy socjalnej z rodzinami z problemem opiekuńczo-wychowawczych, obejmującej:
   » rozpoznawanie problemów związanych z pełnieniem funkcji rodzicielskich, niewydolnością wychowawczą oraz zaniedbywaniem potrzeb dzieci,

» ocenę sytuacji dziecka w rodzinie oraz jego funkcjonowania w środowisku szkolnym i rówieśniczym.

2) Pomoc materialna rodzinom pozostającym w trudnej sytuacji finansowej za pośrednictwem Ośrodka Pomocy Społecznej, w ramach:
   » systemu pomocy społecznej,
   » systemu świadczeń rodzinnych.
3) Stała współpraca z instytucjami działającymi na terenie powiatu, które zapewniają opiekę i wsparcie dzieciom.
4) Systematyczna współpraca z organami wymiaru sprawiedliwości, szczególnie z:
   » Sądem Rodzinnym,
   » kuratorami sądowymi dla dzieci i młodzieży.
5) Współpraca z organizacjami pozarządowymi promującymi rodzinne formy pieczy zastępczej.
6) Uczestnictwo w kampaniach informacyjnych i społecznych prowadzonych przez inne podmioty działające w obszarze pomocy społecznej.
7) Systematyczna współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w zakresie bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży oraz zapobiegania negatywnym zjawiskom społecznym.
8) Wspieranie działań umożliwiających dzieciom i młodzieży udział w zajęciach świetlicowych, zapewniających pomoc w nauce, opiekę, rozwój zainteresowań i organizację czasu wolnego oraz posiłki.

3.3.6. Osoby starsze i samotne

Pod pojęciem osób starszych rozumie się osoby znajdujące się w wieku poprodukcyjnym. Proces starzenia obejmuje zarówno zmiany biologiczne, jak i psychologiczne zachodzące w organizmie człowieka, wpływające na zdolność codziennego funkcjonowania w środowisku. Jest on naturalnym etapem życia, rozpoczynającym się znacznie wcześniej niż sama starość. Oprócz zmian fizycznych pojawiają się również przeobrażenia w sferze osobowości, szczególnie w zakresie funkcji poznawczych, aktywności oraz motywacji.

Sposób przeżywania starości w dużej mierze zależy od wcześniejszych doświadczeń życiowych i prowadzonego stylu życia. Istotne jest utrzymywanie aktywności społecznej, zainteresowania otaczającym światem oraz uczestnictwa w życiu społecznym. Dlatego ważne jest odpowiednie przygotowanie do okresu starości oraz edukowanie społeczeństwa w zakresie procesów starzenia się, aby zwiększać świadomość i akceptację tego etapu życia.

W późnym okresie starości często pojawia się potrzeba korzystania ze wsparcia i opieki innych osób. W przeszłości odpowiedzialność za opiekę nad seniorami spoczywała przede wszystkim na rodzinie, a osoby starsze cieszyły się szczególnym autorytetem jako źródło wiedzy i doświadczenia. Obecnie kwestia opieki nad seniorami jest bardziej złożona, choć nadal powszechnie uznaje się ją za ważny obowiązek moralny rodziny.

Jednym z kierunków działania Ośrodka Pomocy Społecznej jest rozwijanie usług opiekuńczych dla osób starszych oraz wspieranie aktywnego starzenia się, tak aby seniorzy mogli jak najpełniej wykorzystywać swój czas i możliwości. Skuteczna pomoc osobom w wieku poprodukcyjnym wymaga stworzenia spójnego systemu wsparcia, obejmującego różne obszary ich funkcjonowania.

STRATEGIA POMOCY:

Działania będą koncentrować się na:

- diagnozowaniu potrzeb osób starszych,
- tworzeniu warunków umożliwiających udział seniorów w życiu kulturalnym i rekreacyjnym,
- inicjowaniu i wspieraniu programów na rzecz osób starszych realizowanych przez podmioty działające na szczeblu lokalnym,
- zapewnianiu dostępu do niezbędnego sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego,
- organizowaniu usług opiekuńczych i pomocy sąsiedzkiej umożliwiających jak najdłuższe pozostanie seniorów w ich środowisku zamieszkania.

SPOSOBY I FORMY REALIZACJI POMOCY:

1) Wspieranie samodzielnego funkcjonowania osób starszych w środowisku poprzez:
   - organizowanie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych,
   - podnoszenie poziomu świadczonych usług,
   - rozwijanie wolontariatu,
   - promowanie i wspieranie działań sprzyjających integracji osób w wieku poprodukcyjnym ze społecznością lokalną.
2) Wzmacnianie aktywnego udziału seniorów w życiu społecznym poprzez:
   - organizację imprez okolicznościowych, takich jak spotkania wigilijne czy Dni Seniora,
   - tworzenie możliwości uczestnictwa w kulturze, rekreacji i wypoczynku.
3) Zapewnienie odpowiednich form opieki osobom wymagającym wsparcia poprzez:
   - przygotowywanie dokumentacji związanej z kierowaniem do Domów Pomocy Społecznej oraz Zakładów Opiekuńczo-Leczniczych,
   - rozwijanie i promowanie środowiskowych form opieki dla osób mających trudności w samodzielnym funkcjonowaniu,
   - propagowanie zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej,
   - utworzenie Domu Dziennego Pobytu dla seniorów.

3.3.7. Niepełnosprawność i długotrwała choroba

Znaczną grupę osób, które korzystają ze świadczeń pomocy społecznej są osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby przewlekle chore.

Do osób z niepełnosprawnościami zalicza się osoby posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydane przez właściwy zespół ds. Orzekania o niepełnosprawności,

komisję lekarską przy Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych lub Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Za niepełnosprawne należy uznać osoby, których stan zdrowia fizycznego lub psychicznego powoduje trwałe albo okresowe ograniczenia utrudniające lub uniemożliwiające pełnienie ról i zadań społecznych zgodnie z powszechnie przyjętymi normami.

Osobami z niepełnosprawnościami są również wszyscy ci, u których występują trwałe lub długotrwałe zaburzenia sprawności fizycznej, psychicznej bądź intelektualnej, skutkujące ograniczoną zdolnością do funkcjonowania i adaptacji społecznej. Sytuacja tej grupy społecznej jest często trudna i wymaga odpowiedniego wsparcia. Najczęściej spotykane problemy dotyczą ograniczonego dostępu do protez, sprzętu ortopedycznego ułatwiającego codzienne funkcjonowanie i komunikację, a także kosztownej i trudno dostępnej rehabilitacji.

Ocena sytuacji osób z niepełnosprawnościami powinna uwzględniać nie tylko występujące ograniczenia, ale również ich potencjał, możliwości oraz zasoby. Niezbędne jest poszukiwanie rozwiązań i metod umożliwiających rozwój, samodzielność oraz poprawę warunków życia tych osób. Niepełnosprawność nie pozbawia człowieka prawa do samorealizacji, budowania własnej tożsamości i aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Istotnym zadaniem społeczeństwa jest kształtowanie postaw opartych na zrozumieniu, akceptacji i szacunku wobec osób z niepełnosprawnościami. Wsparcie tej grupy powinno wykraczać poza bezpośrednią pomoc i obejmować działania służące budowaniu pozytywnego wizerunku osób z niepełnosprawnościami oraz zwiększaniu świadomości społecznej.

Kolejnym istotnym problemem są bariery architektoniczne występujące zarówno w miejscach zamieszkania osób z niepełnosprawnościami, jak i w obiektach użyteczności publicznej. Bariery te znacząco utrudniają, a niekiedy całkowicie uniemożliwiają samodzielne funkcjonowanie. Celem podejmowanych działań powinno być tworzenie systemu rehabilitacji oraz zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami równych szans i dostępu do wszystkich obszarów życia społecznego.

STRATEGIA POMOCY:

- współpraca z instytucjami i organizacjami (także pozarządowymi) działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnościami, w tym z: Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Stowarzyszeniem Osób Niepełnosprawnych,
- diagnozowanie potrzeb i monitorowanie liczby osób z niepełnosprawnościami,
- prowadzenie pracy socjalnej polegającej na efektywnym poradnictwie i wsparciu,
- promowanie integracji społecznej oraz akceptacji osób z niepełnosprawnościami w miejscu zamieszkania, pracy i środowisku lokalnym.

SPOSOBY I FORMY REALIZACJI POMOCY:

1) Prowadzenie pracy socjalnej;
2) Udzielanie pomocy w uzyskaniu określonych świadczeń, orzeczeń o niepełnosprawności oraz przysługujących ulg i uprawnień;
3) Organizowanie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych;
4) Zwiększanie dostępności sprzętu rehabilitacyjnego (szczególnie na terenach wiejskich) oraz likwidacja barier architektonicznych;
5) Upowszechnienie dojazdów dzieci z niepełnosprawnościami do placówek oświatowych;
6) Rozwój poradnictwa w zakresie pielęgnacji i opieki oraz wsparcia psychologicznego dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.

3.3.8. Bezdomność

Osobą bezdomną jest osoba, która nie posiada własnego miejsca zamieszkania, z reguły bez zameldowania oraz nie ma możliwości powrotu do ostatniego miejsca pobytu. Wśród osób bezdomnych można wyróżnić dwie podstawowe grupy:

- **Osoby bezdomne z wyboru** - osoby o specyficznych osobowościach, przekonaniach oraz predyspozycjach, które utrudniają im trwałe związanie się z jednym miejscem. Reprezentują one postawę wiecznego wędrowca i tułacza świadomie odrzucającego obowiązujące normy życia społecznego;
- **Osoby bezdomne z konieczności** - osoby, które znalazły się w sytuacji bezdomności z powodu niekorzystnych zdarzeń losowych lub trudnych okoliczności życiowych, niezależnych od ich woli.

Osoby doświadczające bezdomności mają ograniczone możliwości odzyskania samodzielności i powrotu do stabilnego funkcjonowania społecznego. Problemowi temu często towarzyszą inne trudności, takie jak bezrobocie, niepełnosprawność czy uzależnienie od alkoholu.

Jedną z najczęstszych przyczyn utrzymywania się stanu bezdomności jest alkoholizm. Niepokojącym zjawiskiem jest również postępujące starzenie się populacji osób bezdomnych. Długotrwałe pozostawanie w bezdomności znacząco ogranicza możliwość usamodzielnienia i trwałego wyjścia z kryzysu. W związku z czym, przewiduje się wzrost liczby osób starszych korzystających ze wsparcia MGOPS, które oprócz bezdomności zmagają się także z innymi problemami, takimi jak uzależnienia, wieloletnie bezrobocie, bezradność życiowa czy pogarszający się stan zdrowia.

STRATEGIA POMOCY:

» Pomoc w zaspokojeniu podstawowych potrzeb życiowych,
» Umożliwienie bytowania tych osób w godnych warunkach,
» Praca socjalna z osobą bezdomną, ukierunkowanej na poprawę jej sytuacji życiowej i społecznej.

SPOSOBY I FORMY REALIZACJI POMOCY:

1) Przeciwdziałanie bezdomności:
   » udzielanie informacji o możliwościach uzyskania schronienia np. w schronisku Św. Brata Alberta,
   » pomoc w ubieganiu się o mieszkanie socjalne.
2) Zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych:
   » zapewnienie gorącego posiłku,
   » udzielanie pomocy rzeczowej i finansowej.
3) Współpraca międzyinstytucjonalna:
   » współdziałanie ze schroniskami dla osób bezdomnych, w tym Schroniskiem Św. Brata Alberta,
   » współpraca z Radami Sołeckimi oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

4. Doskonalenie systemu pomocy społecznej

Cel operacyjny: Tworzenie oraz doskonalenie warunków organizacyjnych służących skutecznej realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, poprzez:

» podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zawodowych kadry,
» zapotrzebowanie systematyczne monitorowanie oraz analizowanie zjawisk społecznych generujących zapotrzebowanie na świadczenia społeczne,
» bieżącą aktualizację baz danych dotyczących osób potrzebujących oraz otrzymujących pomoc,
» rozwijanie i wdrażanie działań wspierających osoby potrzebujące pomocy.

Istotnym elementem funkcjonowania pomocy społecznej jest rozwój pracy socjalnej. Jej skuteczność uzależniona jest od realizacji następujących założeń:

- zapewnienie podstawowych warunków egzystencji osobom ich pozbawionych,
- zaspokajanie potrzeb, których osoby lub rodziny nie są w stanie zrealizować własnymi siłami ani przy wsparciu innych instytucji,
- ograniczanie lub eliminowanie niekorzystnych czynników wpływających na sytuację życiową osób i rodzin,
- wspieranie w rozwiązywaniu problemów oraz pokonywaniu trudności w celu poprawy jakości życia i zwiększenia poziomu satysfakcji z funkcjonowania społecznego,
- wzmacnianie potencjału grup i społeczności lokalnych do samodzielnego rozwoju oraz rozwiązywania własnych problemów,
- efektywne organizowanie i koordynowanie różnych form pomocy oraz rozwijania infrastruktury społecznej dostosowanej do zmieniających się potrzeb społecznych.

Realizacja powyższych założeń w codziennej pracy pracownika socjalnego sprzyja inicjowaniu pozytywnych zmian zarówno w sytuacji pojedynczych osób i rodzin, jak również grup społecznych oraz całej społeczności lokalnej.

5. Zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych

Zasobami umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych stanowią instytucje funkcjonujące na terenie gminy, które realizują zadania z zakresu polityki społecznej oraz podejmują działania na rzecz przeciwdziałania i rozwiązywania problemów społecznych.

5.1. Instytucje samorządowe:

- Rada Gminy,
- Urząd Gminy,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Szkoły i Przedszkole,
- Gminny Ośrodek Zdrowia,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury,
- Biblioteka,
- Sołtysi.

5.2. Instytucje pozarządowe:

Są to m.in. organizacje takie jak:

- Stowarzyszenie „Rodzina Kolpinga”,
- Polski Czerwony Krzyż,
- Związek Harcerstwa Polskiego,
- Kościoły,
- inne.

5.3. Inne instytucje:

Przy realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, nieodłączną częścią jest współpraca z takimi instytucjami jak:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Komisariat Policji,
- Sąd Rejonowy,
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych,
- Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Stowarzyszenia działające na terenie gminy Międzybórrz

6. Programy i projekty

Skuteczna realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych uzależniona jest od zdolności samorządu lokalnego do pozyskiwania i wykorzystywania zasobów umożliwiających przygotowanie oraz wdrażanie programów i projektów odpowiadających przyjętym kierunkom działań. W zależności od specyfiki oraz zakresu podejmowanych przedsięwzięć mogą być one realizowane w perspektywie rocznej, wieloletniej lub krótkookresowej.

Istotnym czynnikiem wpływającym na przygotowanie i realizację projektów jest wysokość środków finansowych przeznaczanych na ten cel. Projekty mogą być wdrażane w szczególności w oparciu o:

- środków własnych samorządu, w tym projekty realizowane przez MGOPS oraz środki pozyskiwane z krajowych i europejskich programów pomocowych;
- działania organizacji pozarządowych,
- innych instytucji i podmiotów zewnętrznych.

Programy i projekty służące realizacji założeń strategii mogą być przyjmowane przez Radę Gminy stosownymi uchwałami i stanowić załączniki do niniejszego dokumentu strategicznego.

Przedsięwzięcia realizowane w ramach strategii powinny pozostawać w zgodności z przyjętymi kierunkami działań oraz spełniać następujące kryteria:

1) **efektywność** – stanowi jedną z najbardziej pożądanych cech polityki społecznej i jednocześnie kryterium oceny podejmowanych działań. Oznacza relację pomiędzy osiągniętymi lub planowanymi rezultatami a nakładami poniesionymi na ich uzyskanie. Może być realizowana poprzez maksymalizację efektów przy określonym poziomie zasobów lub poprzez osiąganie zamierzonych rezultatów przy możliwie najmniejszych nakładach. Efektywne programy rozwiązują jedną kwestię społeczną, nie przyczyniając się powstawaniu nowych, sprzyjają zachowaniu równowagi między interesami różnych grup społecznych oraz podnoszą poziom zaspokajania potrzeb społeczeństwa, oszczędnie i wydajnie dysponując posiadanymi środkami;
2) **skuteczność** – oznacza stopień zgodności osiągniętych rezultatów z założonymi celami. Jako skuteczne uznaje się zarówno działania prowadzące do pełnego osiągnięcia celu, jak i te, które w istotny sposób przybliżają do jego realizacji. W obszarze polityki społecznej skuteczność wyraża się poprzez osiąganie zaplanowanych zmian społecznych, takich jak ograniczenie ubóstwa czy zmniejszenie skali wykluczenia społecznego;
3) **celowość** – cecha oznaczająca właściwe ukierunkowanie działań oraz kierowanie wsparcia do osób, rodzin i grup społecznych, które rzeczywiście go potrzebują.

Warunkiem realizacji tej zasady jest przeprowadzenie rzetelnej diagnozy problemów społecznych oraz trafne rozpoznanie potrzeb lokalnej społeczności.

7. Zakończenie

Postanowienia zawarte w Strategii realizowane będą poprzez wdrażanie określonych kierunków działań w miarę posiadanych możliwości finansowych samorządu oraz środków pozyskiwanych ze źródeł zewnętrznych, w tym funduszy europejskich.

Realizując postulaty wynikających z zapisów Strategii powinno przyczynić się do efektywnej pomocy osobom, które nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć trudnych sytuacji życiowych. Zakłada się, że realizacja przyjętych celów i działań będzie sprzyjać poprawie jakości życia mieszkańców oraz wspierać ich integrację społeczną, zawodową oraz obywatelską.